



Ústav světových dějin

Posudek oponenta diplomové práce

Kateřina Kramešová, „Československo-americké diplomatické vztahy v době Pražského jara v kontextu politiky détente“, Praha 2009, 85 stran rkp.

Kateřina Kramešová si pro svoji diplomovou práci zvolila téma, jež se doposud netěšilo velkému zájmu českých, ani amerických historiků (s několika vzácnými výjimkami, viz například práci J. Faureové [*Americký přítel. Československo ve hře americké diplomacie 1943-1968*, Praha 2006] či studie J. Fojtka *Českém časopise historickém*). Snad tomu tak bylo i pro to, že ve vztahu mezi jednou ze supervelmocí a středoevropským satelitem Sovětského svazu nepanovaly nikterak dramatické vztahy, kolize či cokoli podobného. Obě vlády a jejich diplomaté kromě běžné agendy v zásadě projednávali pouze otázku vypořádání za majetek, znárodněný Američanům v ČSR po roce 1948. Z tohoto hlediska lze jednoznačně říci, že si Kateřina Kramešová zvolila nosné téma, vhodné ke zpracování v diplomovém semináři.

Za velmi důležitou pokládám pramennou základnu práce Kateřiny Kramešové. V tomto ohledu snese diplomantka velmi přísná kritéria, neboť studovala jak v Archivu Ministerstva zahraničních věcí ČR, tak v Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR i v Národním archivu – Archivu ÚV KSČ. Rovněž edice vydaných pramenů, které diplomantka prostudovala, pokládám za zcela relevantní. Pokud jde o odbornou literaturu, vzhledem k omezenému počtu titulů k tomuto tématu lze říci, že Kramešová měla v rukou všechny důležité tituly. Jedinou výtkou, pokud jde o heuristiku, mohu vznést ohledně absence memoárů, zejména z americké strany (amerických diplomatů v Praze).

Diplomová práce Kateřiny Kramešové má – v nejlepší slova smyslu – jednoduchou a přehlednou strukturu; diplomantka postupně zmapovala československo-americké vztahy od konce druhé světové války do roku 1967 a poté přistoupila k jejich analýze v klíčovém období 1967-1969. V rámci této části, která je skutečným jádrem práce, se věnovala vztahům mezi oběma zeměmi „v předvečer“ i v době vyvrcholení tzv. „obrodného procesu“, včetně



Ústav světových dějin

zkoumání „sovětského faktoru“ v těchto vztazích. Třetí kapitola je posléze věnována analýze československo-amerických vztahů v kontextu OSN; o čtvrté platí totéž v rámci NATO a o páté v kontextu politiky détente.

Pokud jde o zjištěná fakta a jejich interpretaci, nemám k práci Kateřiny Kramešové žádných výhrad. Autorka v zásadě potvrdila hypotézu, že přes všechny sporu ohledně „obrodného procesu“ zůstávala zahraniční politika Československa i v těchto letech plně závislá na Moskvě, třebaže ministr zahraničí Hájek projevoval jisté tendence k drobným korekcím. Pokud jde o Spojené státy americké, konstatuje Kramešová správně jejich minimální zájem o dění v Československu včetně toho, že žádným způsobem nenaléhaly na pokračování respektive prohlubování „obrodného procesu“ a vymanění se z vlivu Moskvy.

Co říci závěrem? Snad jen to, že Kateřina Kramešová napsala nerozsáhlou, ale velmi kvalitní diplomovou práci, přičemž prokázala schopnost analyzovat nevydané i vydané prameny a odbornou literaturu. Její práce, napsaná kultivovaným jazykem, navíc nabízí možnost „pokračování“, tj. analýzu téhož tématu „z druhé strany“, tj. z pohledu USA.

Z výše uvedených důvodů je zřejmé, že práci doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení:

V Praze, 16. ledna 2010

Doc. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Ústav světových dějin FF UK v Praze